

A mezőgazdasági termeléshez fölhasznált anyagok piaci helyzete Franciaországban

A francia mezőgazdasági újságírók egyesülete (AFJA) és a mezőgazdasági termeléshez fölhasznált anyagokat (pl. növényvédő szerek, műtrágya, vetőmag, takarmány, mezőgazdasági erő- és munkagépek, stb.) forgalmazók szövetsége ([SYRPA](#)) szervezésében került sor november 22-én arra a sajtótájékoztatóra, ahol ezen termékek jelenlegi franciaországi piaci helyzetét és a rájuk jellemző tendenciákat mutatták be.

A növényvédő-szerek piacán Jean-Charles BOCQUET (főigazgató, [Union de l'industrie de la production des plantes](#), UIPP¹) szerint nyomot hagyott a tavasz végi-kora nyári, a betegségek kifejlődésének kedvező időjárás, ami egyben kedvezett a gyomnövények fejlődésének is. Megjegyezte, az idei nyár is bizonyítéka annak, hogy Franciaország a többieknél nagyobb eséllyel kerül el a szélsőséges évszázadokat, ami sokkal nagyobb biztonságot ad a mezőgazdasági termeléshez és ezt a politikai vezetésnek is ki kellene használnia, minden lehetséges formában ösztönözve a mezőgazdasági termelést. Jelentős előrehaladás történt a [CERTIPHYTO](#) program végrehajtásában, ez idáig mintegy 200 ezer gazdálkodó vett részt az okszerű és biztonságos növényvédőszer-használatot oktató programon.

Az árbevétel tekintetében a szektor átlagos évet zár, legalábbis ami az országon belüli forgalmat illeti, 1,98 milliárd eurót realizálva. Figyelembe véve, hogy Franciaország a világ egyik legnagyobb növényvédőszer-gyártója, ezt nagyjából ugyanilyen mértékű export egészíti ki, azaz a teljes ágazati árbevétel 4 milliárd körül alakul összességében. Összességében 5%-kal bővült a belföldi fölhasználás, stabil volt a rovarölők és gombaölők forgalma, nőtt a herbicideké 6%-kal és az egyéb termékeké (+21%). Az [Ecophyto-program](#), azaz a növényvédőszer-használat csökkentését ösztönző program hatása érezhető ugyan, de sokkal nehezebb társadalmi környezetet jelentenek a politika, de leginkább a média részéről tapasztalt, nem mindig megalapozott támadások, amik a gazdálkodókat mint a környezetet és az élelmiszer-biztonságot veszélyeztető, felelőtlen személyeknek próbálják beállítani. Bocquet megjegyezte viszont, hogy a korábban Ecophyto 2018-nak nevezett program logója megváltozott, „elmaradt belőle” a 2018, ami sok mindent elárul. A változás nem váratlanul következett be, hiszen Stéphane Le Foll miniszter néhány hónapja már kijelentette (a Zöldek rosszállását kiváltva), hogy a program eredeti célkitűzései szerinte nem tarthatók, azaz 2018-ra nem csökkenthető felére a növényvédőszer-használat.

A növényvédő-szerek világpiacán Franciaország az USA, Brazília, Japán és Kína után az ötödik legnagyobb fölhasználó (tíz éve még harmadik volt), a hatodik India. Tagadhatatlan, hogy jelen vannak a szerhamisítások, ezek visszaszorítására a tárca országos programot indított, a gyártók pedig európai partnereikkel közösen remélnék eredményeket elérni, ezzel együtt úgy tűnik, a probléma egyre jelentősebb.

A műtrágyák esetében Gilles POIDEVIN (főtitkár, [Union des industries de la fertilisation](#), UNIFA²) az elmúlt szezonhoz képest minden tápanyag-típusból visszaesésről számolt be, csupán a savanyú talajok kezelésére szolgáló anyagok használata bővült (+8%). Míg a nitrogén-használat az utolsó három év átlagához képest is visszaesett (-7%), a többi esetben néhány százalékos bővülést lehetett tapasztalni. Érdekes, hogy 1990-ig párhuzamosan nőtt a megtermelt gabona és a fölhasznált nitrogén mennyisége, azóta további 30%-kal nőtt a megtermelt gabona, miközben 20%-kal csökkent a fölhasznált N mennyisége, ami mindenképpen az egyre hatékonyabb nitrogén-kijuttatásnak és hasznosításnak tudható be.

¹ növényvédőszer-gyártók országos szövetsége <http://www.uipp.org/>

² műtrágya-gyártók országos szervezete <http://www.unifa.fr/>

Az ipar adatai szerint 1990. óta 65%-kal csökkent a gyártás széndioxid-kibocsátása, 2005. óta pedig részesei a kvóta-kereskedelemnek. A vállalatok együttesen mintegy 50 millió eurót investáltak környezetvédelmi beruházásokba, ezzel évente már 5 millió tonnával kevesebb üvegház-hatású gázt juttatnak a környezetbe. A francia mezőgazdaság N-igényét 80, a káliumot 79%-ban tudják kielégíteni az itteni üzemek, amik 100%-ban képesek megtermelni a talaj-savanyúságot csökkentő anyag-szükségletet, foszfor esetében viszont a teljes mennyiséget Észak-Afrikából importálják. Megjegyezte, hogy a francia gazdaságokon belül a gazdák a szerves foszfor mennyiségét egyre nagyobb mértékben képesek visszaforgatni (pl. istállótrágya használatával), jelenleg ez az arány már eléri a kétharmadot.

A versenyképességet nagyban rontják a munkabérre rakódó magas járulékok, de még inkább a földgáz ára, ahol az európai gyártók akár négy-ötször magasabb árat is kénytelenek fizetni, mint az USA, Közel-Kelet és Oroszország cégei. Mindenképpen fontosnak tartanak a tisztességes verseny biztosítását azzal, hogy előírják: minden harmadik országból importált ammónium-nitrát műtrágya után 4 tonna CO₂ kvótát kelljen vásárolni, valamint a műtrágyapiacot is harmonizálják az EU teljes területén. Természetesen a francia szabályozás esetében is lehetne javítani, nem csak a munkabér-terhek csökkentésével, hanem a francia szabályok európai elvárásokhoz való igazításával. 2013-ban életbe lép az új kvótavásárlási szabályozás is, ami a cégek számára a hozzáadott-érték 10-15%-át kitevő költségnövekedést fog jelenteni.

A vetőmag-piacon az idei évben Joël BOSSON (az UFS - *Union française des semenciers*³⁴ - képviselője) szerint az ágazat a 2011-2012-es szezonban 2,93 milliárd euró árbevételt ért el⁵, ebből 1,696 milliárdot tett ki a belföldi forgalom, az export 1,234 milliárd euró volt, ez utóbbiból az EU27 869 millió euróval, a harmadik országok 365 millió euróval részesedtek. Az ágazat árbevétele folyamatosan és látványosan nő, a 2006-2007-es kampányban még csak 1,971 milliárd volt, azóta az export-árbevétel 71, a belföldi forgalomból származó 35%-kal nőtt. A vetőmag-külkereskedelem 666 millió eurós pozitívumot mutatott, ez 11%-os növekedés az egy évvel korábbi adathoz képest. Az export 80%-át három fajcsoport jelenti, ezen belül ennek felét a kukorica teszi ki, a másik felét pedig a zöldség- és virágmagvak, valamint az olajnövények. A teljes vetőmag-forgalomban a legnagyobb hányadot a kukorica és cirok jelenti (33%), őket követik a zöldség- és virág-vetőmagvak (21%), a gabona- és fehérjenövények (13%), az olaj- és rostnövények (12%), a cukorrépa (7%) és a takarmánynövények (7%), az egyéb fajok forgalma pedig szintén 7%. A vetőmegtermő-terület az elmúlt években ingadozva, de folyamatosan nőtt, legnagyobb ütemben a kukorica esetében, ezzel együtt a legnagyobb területet, 155 ezer hektárt a kalászos gabona- és fehérjenövény-fajok foglalják el, a kukorica közel 72 ezer hektárt jelent. Az utolsó 12 hónap időjárása nem mindig volt kedvező, mivel a tél végi fagyok, a tél elejei csapadékhiány és a nyári túlzott csapadékmennyiség (nem beszélve az Európa nagy részét sújtó nyári aszályról) egyes kultúrák vetőmag-előállító tábláit komoly stressznek tették ki.

A kukorica-vetőmag exportja 2011-2012-ben 494 millió eurót tett ki, ez 54 millió euróval több, mint egy évvel korábban, mennyiségben pedig 148971 tonnát jelentett, az import mennyiséget is figyelembe véve a külkereskedelmi mérleg ennél a fajnál 352 millió euró. Az EU27-en belül a legnagyobb vevő Németország a teljes export 36%-ával, Spanyolországba és

---

³ Az UFS 135 vetőmag-vállalatot tömörít, közülük termeltetéssel 95, marketinggel 95, kutatással viszont csak 53 foglalkozik. 8 vállalkozás érdekelt a cukorrépa- és endívia-vetőmagban, 62 gabona- és fehérjenövényekben, takarmánynövény- és fűfajokkal 33 cég foglalkozik, kukoricával és cirokkal 28, olajnövényekkel 35, zöldség- és virágmagvak termeltetése 44 vállalatához köthető.

⁴ francia vetőmag-termelők szövetsége <http://www.ufs-semenciers.org/>

⁵ Ez a szám már a teljes francia vetőmag-szektorra vonatkozik, ami 261 céget és 9400 munkahelyet takar.

Olaszországba 8-8% körüli mennyiség jut, míg a FÁK-országok nyugati tagállamai veszik föl a harmadik országokba irányuló francia kukoricavetőmag-kivitel 58%-át! Míg Franciaország a klimatikus szélsőségek ellenére szinte 100%-ban teljesítette a tervet, Magyarországon ez nem érte el az 50%-ot, a másik nagy vetőmagtermelőnél, Romániában még nagyobb volt a kiesés. Mindezzel a francia szakember azt kívánta érzékeltetni, hogy az országban olyanok a technikai föltételek, hogy komolyabb klimatikus szélsőségek mellett is nagy biztonsággal előállítható a tervezett vetőmag-mennyiség.

Zöldség- és virágvetőmagból 298 millió euró értékben exportáltak, elsősorban az EU27, Afrika, az USA irányába – az export itt 42 millió euróval bővült, a külkereskedelmi mérleg +171 millió euró (+24% az egy évvel korábbihoz képest). Az EU27-en belül a legjelentősebb partner Hollandia, öt követi Olaszország és Spanyolország, míg az EU-n kívül az afrikai nem Maghreb-országok állnak az élen, őket követi a Maghreb-térség, majd az USA.

Olajnövény-vetőmagból 181 millió euró értékben szállítottak külföldre, ez 29 millió eurós növekedést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest, a külkereskedelmi mérleg +117 millió euró (+24% 2010/11-hez képest). Az EU-n belüli export legjelentősebb két célországa Románia és Bulgária (együtt 36%), a „másodlagos piacot” Németország, Magyarország és Spanyolország jeleni (10% körül mindhárom ország esetében) a francia cégek számára, viszont egyre nagyobb mennyiség megy a FÁK-ba, a harmadik országokba irányuló kivitel 85%-a jut ezen ország-csoport nyugati tagállamaiba.

A francia vetőmag-termelők sem állítanak elő GMO-vetőmagot, sőt Európában egyedül Spanyolország az, ahol mintegy 100 ezer hektárnyi ilyen kukoricát termelnek. A jelenlegi európai szabályozás nem jelent komolyabb korlátot az európai vetőmag-piacon, sőt a kelet-európai helyi, konstans fajtákat is nem GMO-hibridekkel váltják föl. Egyelőre nem merül föl a kérdés az ellentétes évszak alatt termelt vetőmagok esetében sem, ezeket a francia cégek egyébként zömmel Dél-Amerikában állítatják elő, az afrikai lehetőségeket egyelőre csak vizsgálják.

A takarmánypiacot⁶ Stéphane RADET (igazgató, [Syndicat National de l'Industrie de la Nutrition Animale](#), SNIA⁷) és Hélène GUIDO-HALPHEN (stratégiai marketing- és innovációs igazgató, InVivo) mutatta be. Az európai uniós takarmánypiacon Franciaország a második helyre szorult Németország mögött, de még így is 20% fölött van a részesedése. A francia termelés a kilencvenes évek erőteljes bővülése után 2002. óta folyamatosan csökken, jelenleg évente mintegy 1%-kal, ezen belül csökken a baromfi- (-0,8%) és sertéstakarmány (-3%), nő a szarvasmarha-takarmány mennyisége (+2%). A legkisebb üzemek 5 ezer, a legnagyobbak félmillió tonnát képesek előállítani (országos átlag 74 ezer tonna), a legkisebb cégek termelése 5-10 ezer tonna között van, a legnagyobbaké a 2 millió tonnát is elérheti. A szektorban lassú, de biztos koncentráció zajlik, 15 év alatt a évek fele megszűnt, az üzemek egyharmada bezárt, a cél a takarmánygyártás minél közelebb vitele a jelentős állattenyésztési körzetekhez. A francia takarmánygyártók nagy szerencséje, hogy a fehérje-alapanyag 77%-át belföldi forrásból tudják fedezni, aminek elsődleges formája a repce alapú biodízel-gyártásból kikerülő repcepegácsa. A kukorica- és búza-árak emelkedését csak részben tudják kompenzálni azzal, hogy a két alapanyag közötti részleges átjárhatóságot kihasználva az aktuálisan olcsóbbat használják. Számításaik szerint az elmúlt egy évben a terményárak emelkedése miatt az állattartók mintegy 500 millió eurós többlet-költséget voltak kénytelenek elkönyvelni az emelkedő takarmányárak miatt. Ezzel együtt meggyőződésük, hogy érdemben bővíthető a francia állattenyésztés, ennek egyik akadálya az ágazat kedvezőtlen társadalmi megítélése, a másik a versenyképesség kérdése, de szerintük ez nem jelenthet megoldhatatlan

⁶ a kedvtelésből tartott állatok takarmányát (pet food) nem számítva

⁷ takarmánygyártók országos szövetsége <http://nutritionanimale.org/>

problémát. A takarmánygyártók számára viszont komoly visszalépést jelent, hogy noha 18 hónappal ezelőtt a kamionok terhelhetőségét 40 tonnáról 44 tonnára emelték a versenyképesség javítása érdekében, a legfrissebb szabályok ezt gyakorlatilag ellehetetlenítik, ami mindenképpen visszalépést jelent.

Alain SAVARY (az [Axema](#)⁸ elnöke, az *Union des industriels de l'agro-équipement*⁹ képviselőjében) a **mezőgazdasági gép-piacot** elemezte, ahol világviszonylatban a kereslet gyakorlatilag folyamatos emelkedését lehet tapasztalni, ám ezen belül az EU és Észak-Amerika relatív részesedése csökken, Kínáé viszont megduplázódott az elmúlt szűk egy évtizedben, 7-ről 17%-ra. A 2010-es mélypont után Franciaországban a krízis ellenére soha nem látott jó évet zárnak a gépforgalmazók (és reményeik szerint 2013-ban további bővülést könyvelhetnek el), az optimizmus valószínűleg érezhető lesz a februári párizsi nemzetközi mezőgazdasági gépkiállításon is, ahol számos gyártó világpremierrel jelentkezik. A fő tendenciák: automatizálás, informatika, produktivitás és biztonság.

Somogyi Norbert, Párizs

---

⁸ az [Axema](#) a [SECIMA](#) (Syndicat des Entreprises de Commerce International de Matériels Agricoles), SNCVA (Syndicat National des Constructeurs de Véhicules Agricoles et Matériels Connexes) és a SYGMA (Syndicat Général des Constructeurs de Tracteurs et Machines Agricoles) uniójával jött létre

⁹ mezőgazdasági gép-gyártók országos szövetsége